

**Uchwała nr VI/23/2010
Rady Gminy w Kowali
z dnia 27.07.2010r.**

**w sprawie przyjęcia i wdrożenia lokalnego programu pomocy społecznej
„Program Aktywności Lokalnej dla gminy Kowala na lata 2010-2011”**

Na podstawie art. 6 ust.1, art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 174,poz.1362 ze zm.) uchwała się co następuje:

Par. 1

Przyjmuje się do realizacji „Program Aktywności Lokalnej dla gminy Kowala na lata 2010-2011” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

Par.2

Upoważnia się kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do podejmowania decyzji w celu wdrożenia Programu Aktywności Lokalnej.

Par.3

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kowala.

Par. 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Gminy
Roman Wasik**

UZASADNIENIE

W związku z uruchomieniem przez Europejski Fundusz Społeczny Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, istnieje możliwość pozyskiwania środków finansowych na różnego rodzaju działania. W ramach tego Programu wsparciem zostają objęte następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorców, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich. W ramach PO KL, Priorytet VII Promocja integracji społecznej możliwa jest realizacja projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej. Realizacja ta dotyczy zapewnienia dostępu do zatrudnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, wykluczonym oraz dyskryminowanym na rynku pracy, a także podwyższenia ich statusu zawodowego i społecznego, poprzez przygotowanie ich do wejścia na rynek pracy i integracji z rynkiem pracy. **Zgodnie z wytycznymi PO KL głównymi narzędziami realizacji tego zadania mają być kontrakty socjalne i programy aktywności lokalnej.** Marszałek Województwa Mazowieckiego przyznał Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kowali, w ramach alokacji środków dla jednostek pomocy społecznej na rok 2010 kwotę 160.521,77zł.

We wniosku projektowym złożonym do Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych GOPS zaprojektował pracę Klientami zarówno w formie kontraktów socjalnych jak również programu aktywności lokalnej.

Przyjęcie do realizacji przez radę gminy programu aktywności lokalnej jest jednym z warunków pozyskania przez gminę ww. kwoty.

Wobec powyższego wnoszę o przyjęcie Uchwały.

Kowala, dnia 27.07.2010r.

**Załącznik nr 1 do Uchwały
Rady Gminy w Kowali Nr VI/23/2010
z dnia 27.07.2010r.**

Program Aktywności Lokalnej dla gminy Kowala na lata 2010-2011.

I ZAŁOŻENIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Program Aktywności Lokalnej dla gminy Kowala stanowi odpowiedź na potrzebę funkcjonowania silnych społeczności lokalnych i grup społecznych. Wyznacza kierunki działań zorientowanych na budowanie samoorganizacji społecznej, rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz wzmocnienia integracji społecznej. Dokument ten stanowi uzupełnienie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Kowala na lata 2008-2010”. Przyjęte w Programie koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich dokumentach strategicznych takich jak:

- Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski
- Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013
- Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013. (Narodowa Strategia Spójności).
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013.

W dokumentach tych zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu kraju, a tym samym podniesienie poziomu i jakości życia obywateli. Realizację założeń można osiągnąć poprzez budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie z jej strony oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji. Koniecznym wydaje się zatem wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych oraz budowanie i wzmocnianie ich obywatelskiej świadomości. Podkreśla się znaczenie kapitału ludzkiego w przemianach społecznych, czyli zasobu wiedzy, umiejętności i potencjału, w który jest wyposażony każdy człowiek. Człowiek jako podmiot zdolny jest nie tylko do pracy, ale także do wprowadzania zmian w otoczeniu, a także kreowaniu nowych rozwiązań.

Kapitał ludzki tworzy te zasoby społeczne oznaczające związki pomiędzy ludźmi i organizacjami budowane na umiejętnościach, wiedzy i kreatywności jednostek.

Kapitał społeczny jest zatem sumą kapitałów jednostkowych, który powinien być wykorzystany i pomnażany przez wszelkie instytucje oraz jednostki samorządowe.

Integracja i spójność społeczna to również wynik działań podejmowanych przeciwko zjawisku wykluczenia społecznego, które oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich. Wykluczenie społeczne, upraszczając, oznacza wyłączenie z życia społecznego.

Zjawisko to widoczne jest w niepokojącym zakresie tak w naszym kraju jak też na terenie gminy Kowala. Sytuacja społeczno-ekonomiczna sprzyja wykluczeniu wielu osób i grup, w tym osób długotrwale bezrobotnych, matek samotnie wychowujących dzieci, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo oraz wychowujących się poza rodziną, uzależnionych, osób w wieku poprodukcyjnym.

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego, a w szczególności zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności. Zasada pomocniczości („*Tak mało państwa, jak to możliwe - tak dużo, jak to konieczne*”) oznacza, że struktury wyższe (władza) nie powinny wyręczać struktur niższych, czyli osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych w tym, z czym mogą one sobie poradzić we własnym zakresie wykorzystując własną mobilność, aktywność i inicjatywę. Zadaniem władzy publicznej jest natomiast pobudzanie i podtrzymywanie tych struktur oddolnych oraz wspomaganie i wspieranie w sytuacji, gdy realizacja zadań, czy też osiągnięcie wyznaczonych celów przekracza ich możliwości. Wiąże się to nierozzerwalnie z godnością każdego człowieka, prawem do równego traktowania i szacunku, czyli prawem do wolnego i świadomego działania. W tej perspektywie szczególnego znaczenia nabiera zasada partycypacji społecznej, co oznacza włączanie obywateli w proces diagnozowania i rozwiązywania istniejących problemów

Uznając prawo osób i społeczności do aktywnego udziału w życiu społeczności, bardzo ważny staje się aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwaniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup, czy też społeczności lokalnych. Zadaniem sił zewnętrznych (władzy samorządowej) jest wspieranie i wzmacnianie tego potencjału oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi i integracji.

Program Aktywności Lokalnej dla gminy Kowala jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez ośrodek pomocy społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Priorytet VII Promocja integracji społecznej. Program, którego ramy obejmują lata 2010-2011 będzie realizowany poprzez programy szczegółowe opracowywane w odstępach rocznych lub krótszych i wykonywane w różnych obszarach na terenie gminy Kowala, koordynatorem, których będzie GOPS w Kowali. Podprogramy realizujące założenia Programu Aktywności Lokalnej dla gminy Kowala na lata 2010-2011 nie wymagają zatwierdzenia osobną uchwałą.

II OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Gmina Kowala położona jest w powiecie radomskim, w południowej części województwa mazowieckiego. Zajmuje piąte miejsce pod względem liczby ludności wśród gmin powiatu radomskiego. Na terenie gminy jest 18 sołectw : Augustów, Bardzice, Dąbrówka Zabłotnia, Grabina, Huta Mazowskańska, Kończyce- Kolonia, Kosów, Kotarwice, Kowala, Ludwinów, Maliszów, Mazowszany, Młodocin Mniejszy, Parznice, Romanów, Rożki, Ruda Mała, Trablice. Powyższe sołectwa są terenem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowali. Zamieszkuje ją obecnie 11.098 mieszkańców, z których blisko 57,72% to osoby w wieku poprodukcyjnym.

BEZROBOCIE

Skala bezrobocia w gminie Kowala stanowi 27,1% ogółu mieszkańców / 546 kobiet, 518 mężczyzn /- dane z grudnia 2009r. Największą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym oraz nie posiadające specjalistycznych umiejętności zawodowych. Bezrobocie w gminie Kowala zatacza coraz szersze kręgi społeczne, a tym samym uniemożliwia realizację celów zawodowych i osobistych tej grupy mieszkańców, pogłębiając obszar ubóstwa. Najbardziej niepokojące jest długotrwałe bezrobocie powodujące wiele poważnych problemów, takich jak uzależnienia, zaniedbania opiekuńczo – wychowawcze, problemy zdrowotne - często nie zdiagnozowane.

ZANIEDBANIA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

Istotnym problemem społecznym w gminie jest stosunkowo duży odsetek osób wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Dysfunkcje opiekuńczo - wychowawcze w rodzinach polegają na zaniedbaniach edukacyjnych, higienicznych, żywieniowych, rozwojowych i bezpieczeństwa, oraz nieumiejętności przekazywania prawidłowych wzorców, co rzutuje na rozwój dzieci. Obserwuje się rozpad życia rodzinnego, zaniedbywanie obowiązków, przemoc.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Równie ważnym problemem prowadzącym do wykluczenia społecznego jest niepełnosprawność. Dane pochodzące z 2002 roku / Narodowy Spis Powszechny /, podają, że aż 749 mieszkańców legitymowało się stopniem niepełnosprawności, w tej liczbie zaś ponad 463 stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. W roku 2009 ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności skorzystało ok. 120 środowisk.

Do głównych problemów dotyczących mieszkańców gminy należy także brak aktywności, mobilności i zaangażowania w życie społeczne. Zniechęcenie do wspólnego budowania przestrzeni społecznej przyjaznej mieszkańcom gminy prowadzi do niechęci, niezadowolenia z życia osobistego i społecznego. Zatem animowanie środowiska lokalnego, ludzkiej wrażliwości i zaangażowania społecznego, wspieranie liderów lokalnych w ich działaniach, wskazywanie na sukcesy i dobre praktyki realizowane w innych gminach stają się zadaniem i metodą pracy socjalnej z klientem GOPS.

Zaprezentowane powyżej problemy społeczne reprezentują ludzie, którzy nie potrafią odnaleźć się w nowej, znacznie gorszej rzeczywistości powstałej w wyniku utraty pracy czy niepełnosprawności, prowadzą styl życia odbiegający od przyjętych norm społecznych, co w konsekwencji prowadzi do zubożenia, bierności, a w efekcie izolacji społecznej.

W wyniku tych problemów liczba klientów pomocy społecznej, w grudniu 2009 roku wynosiła około 450 rodzin. Istotne jest, że duża część środowisk korzysta z pomocy społecznej od wielu lat, co świadczy o pojawieniu się zjawiska uzależnienia i zrzucenia odpowiedzialności za swój los na barki innych ludzi oraz instytucji.

Aby zapobiec zjawisku izolacji społecznej osób i rodzin konieczne jest zorganizowanie dla osób i rodzin z powyższymi problemami indywidualnej pomocy a następnie specjalistycznego wsparcia. Ważnym elementem powodzenia takich działań jest uaktywnienie społeczeństwa, poprzez dostarczenie mu wiedzy i umiejętności w jaki sposób to zrobić.

Dodatkowo warto zauważyć, że społeczeństwo gminy jest stosunkowo młode/ dzieci i młodzież – 2869 osób, osoby w wieku produkcyjnym – 6406 osób, osoby w wieku poprodukcyjnym – 1296 osób/Narodowy Spis Powszechny z 2002 roku/ co staje się kolejnym argumentem do podejmowania profilaktycznych działań na rzecz mieszkańców gminy. Zawężenie pracy socjalnej do działań interwencyjnych i ściśle pomocowych nie wspiera rozwoju, zatem wszelkie działania niestandardowe należy mogą zaowocować zdrowiem społecznymi.

Z uwagi na fakt, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali ma ograniczone środki finansowe, aby kompleksowo pomagać rodzinom, pomocny w tym zakresie będzie Program Aktywności Lokalnej na lata 2010 – 2011, który zakłada również promocję równych szans kobiet i mężczyzn oraz osób niepełnosprawnych. W roku 2010 realizowany on będzie z mieszkańcami wsi Ruda Mała oraz Dąbrówka Zabłotnia. Teren działania PAL wybrano na podstawie analizy dokumentów, z której wynika, że w 2009 roku pomocą GOPS ze wsi Dąbrówka Zabłotnia i Ruda Mała objętych było 25 środowisk (131 osób). W większości środowiska te są bierne wobec własnej sytuacji zawodowej, rodzinnej, zdrowotnej. Ponadto wsie te usytuowane są z dala od centrum gminy oraz Radomia i mają utrudnioną komunikację z Radomiem oraz ograniczony dostęp do kompleksowej pomocy w tym specjalistycznej. W roku 2011 zrealizowany on będzie z mieszkańcami tych wiosek, które na podstawie aktualnych danych GOPS w Kowali za rok 2010 uznane zostaną za miejscowości o dużym zagrożeniu biernością i alienacją społeczną.

Do wyboru miejscowości, w których zostaną przeprowadzone działania animacyjne życie społeczności lokalnej posłużono się zestawieniem posiadanych informacji dotyczących Klientów ośrodka pomocy społecznej oraz zasobów gminy. Kryterium wyboru opierało się na spełnieniu wszystkich wymienionych poniżej warunków jednocześnie:

- wysoki procent rodzin korzystających z pomocy GOPS w stosunku do liczby wszystkich rodzin mieszkających w miejscowości

- miejscowość posiada na swoim terenie budynek lub pomieszczenie społecznie użyteczne
- pomieszczenie/budynek posiada uregulowany status prawny, tj. dokumenty stwierdzające, że właścicielem lokalu jest Gmina

Spośród czterech miejscowości (Trablice, Kosów, Dąbrówka Zabłotnia, Ruda Mała), które w swoich zasobach posiadały lokale tylko jedna spełniała kryteria - Ruda Mała. Do programu włączono również wioskę sąsiednią, tj. Dąbrówkę Zabłotnią, aby prowadzone działania nie były powodem wykluczeń, ale przeciwnie, dawały szansę i możliwości współpracy i integracji społecznej mieszkańców.

W anonimowej ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców Rudy Małej i Dąbrówki Zabłotniej w dniach 7-9 kwietnia 2010r. wzięło udział stu ankietowanych: 78 kobiet i 22 mężczyzn w następujących podziałach wiekowych:

- 16-18 lat – 5 osób
- 19-25 lat- 11 osób
- 26-40 lat- 40 osób
- powyżej 40 lat- 44 osoby

Respondenci odpowiadali na pytania w następujący sposób:

1. Czy aktualnie na świetlicach w Rudzie Małej i Dąbrówce Zabłotniej odbywają się jakieś zajęcia?
Tak- 5 osób
Nie-95 osób
2. Czy według Pana/Pani świetlica środowiskowa jest potrzebna?
Tak- 99 osób
Nie- 1 osoba
3. Czy Pani /Pana zdaniem działania świetlicy powinny być skierowane dla:
  - dzieci
  - młodzieży
  - dorosłych
  - wszystkich?*Tak- dzieci – 9 osób*
Tak- młodzieży -6 osób
Tak -dorosłych – 4 osoby
Tak- wszystkich – 71 osób.
4. Czy świetlica środowiskowa powinna prowadzić zajęcia w:
  - weekendy
  - dni powszednie
  - popołudniami
  - wszystkie ww.?*Tak- weekendy – 18 osób*
Tak-dni powszednie -23 osoby
Tak- popołudniami- 58 osób
Tak- wszystkie ww.- 1 osoba

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

5. Czy Pani/Pan wyraża chęć na udział w działaniach świetlicy jeśli zacznie funkcjonować?
Tak- 92 osoby
Nie- 8 osób
6. Jakie działania powinna proponować świetlica?
- **zabawy dla dzieci, gry, wycieczki -28 osób**
  - **tańce, kursy – 21 osób**
  - **zajęcia edukacyjne- 13 osób**
  - **sport, zajęcia komputerowe- 15 osób**
  - **spotkania ludzi starszych- 7 osób**
  - **spotkania ze specjalistami od problemów alkoholowych- 3 osoby**
  - **brak uwag- 13 osób.**

III GRUPY DOCELOWE – ODBIORCY PROJEKTU

Program kierowany jest do osób będących:

- 1) członkami społeczności lokalnych w poszczególnych rejonach gminy, rejonu te zaś określane będą osobną metodą diagnozy problemu,
- 2) osobami skupionymi wśród konkretnych grup społecznych,
- 3) osobami doświadczającymi bezrobocia lub zagrożonych bezrobociem,
- 4) osobami zagrożonymi dysfunkcjami oraz ich najbliższego otoczenia, zgodnie z rozpoznanymi potrzebami,
- 5) osobami wykluczonymi lub zagrożonymi wykluczeniem szczególnie z powodu niepełnosprawności i uzależnienia,
- 6) osobami żyjącymi w rodzinach niepełnych,
- 7) osobami w wieku 15-25 lat pochodzących z tych środowisk.

Pierwszeństwo w dostępie do działań przewidzianych niniejszym Programem będą posiadały osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

Adresatami działań w 2010r. będzie 10 osób i 40 osób z otoczenia (rodzina, sąsiedzi).

Adresaci działań w 2011r. zostaną określani na podstawie aktualnych badań za rok 2010.

IV CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Głównym celem „Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Kowala” jest zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców gminy w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia lub środowisk marginalizowanych i integracji społecznej tych grup.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie wiedzy na temat potrzeb i problemów grup społecznych
2. Ograniczenie obszarów wykluczenia społecznego.
3. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy i wybranych grup.
4. Animowanie inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,
5. Prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym.
6. Zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy.
7. Poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych.
8. Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej.
9. Wsparcie i promowanie postaw społecznych.
10. Kultywowanie tradycji i aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym.
11. Wypracowanie modelu działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji i organizacji oraz mieszkańców,
12. Wyłonienie lidera lub lokalnych liderów.
13. Wzrost efektywności pomocy społecznej.

V METODY REALIZACJI PROGRAMU

W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

1. Środowiskowej pracy socjalnej – to działanie pracownika socjalnego, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi.
2. Instrumentów aktywnej integracji – to szereg instrumentów aktywizujących z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej o której mowa w „Zasadach przygotowania, realizacji, rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach PO KL na lata 2007 – 2013”.

3. Działań o charakterze środowiskowym – to inicjatywy integrujące, obejmujące między innymi badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, konsultacje, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym
4. Prac społecznie użytecznych – prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej lub innych instytucjach statutowo zajmujących się działalnością na rzecz społeczności lokalnej zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
5. Innych działań o charakterze środowiskowym, oznaczających inne instrumenty i działania wynikające np. z ustawy o wychowaniu w trzeźwości, o przeciwdziałaniu narkomanii, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

VI ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Otwartość instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego.
2. Współpraca wszelkich instytucji i służb.
3. Angażowanie lokalnej społeczności.
4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
5. Podejmowanie działań wielokierunkowych.

VII REALIZOWANE ZADANIA

1. Badanie potrzeb i problemów grup oraz społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Zawiązanie lokalnych koalicji na rzecz integracji i przeciwko wykluczeniu społecznemu.
3. Budowanie samoorganizacji społecznej (inicjowanie powstania grup samopomocowych lub grup obywatelskich).
4. Promowanie idei wolontariatu.
5. Prowadzenie punktów informacyjno-doradczych dla grup i społeczności lokalnych.

6. Organizowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych.
7. Poradnictwo (psychologiczne, pedagogiczne i inne) dla dorosłych, młodzieży i dzieci.
8. Szkolenia i warsztaty dla dorosłych w ramach projektu EFS.
9. Prowadzenie wykładów i pogadanek w ramach permanentnej edukacji wszystkich grup wiekowych.
10. Rozbudowywanie świadczeń wspierających aktywność.
11. Promocja działań prospołecznych.
12. Wspieranie rozwoju różnych form aktywizacji zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i społecznej mieszkańców, w tym w szczególności klientów pomocy społecznej.
13. Prowadzenie rzecznictwa interesów osób i grup defaworyzowanych.
14. Prace remontowe w ramach wolontariatu oraz prac społecznie użytecznych
15. Organizowanie i inicjowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym (np. Dzień Dziecka, Przywitanie Lata, Dzień Ziemiaka, Zawody Pokoleniowe...).
16. Prowadzenie zajęć skierowanych do młodzieży w wieku 15-25 lat (np. warsztaty kreatywnego myślenia, warsztaty komunikacji, warsztaty asertywności i rozwiązywania problemów, nauka gospodarowania czasem wolnym, zajęcia plastyczne, rekreacyjno-sportowe).
17. Dokonanie ewaluacji podejmowanych zadań.
18. Inne zgodne z celami programu jeśli wynikają z uzasadnionych potrzeb.

Program Aktywności Lokalnej będzie działał na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin w środowisku poprzez włączenie ich do działań na rzecz lokalnego społeczeństwa. W 2010r. powstanie świetlica środowiskowa dla mieszkańców. Na czele stanie animator społeczny, który ożywi i pobudzi do udziału w lokalnych inicjatywach, wyrobi poczucie odpowiedzialności za siebie i innych.

PAL w 2010 roku będzie skierowany do mieszkańców wsi Ruda Mała i Dąbrówka Zabłotnia. W 2011 Program obejmie inne rejony gminy / za ich zgodą/, po wcześniejszej diagnozie środowiskowej, która wykaże zasadność wprowadzenia PAL

VII ZAKŁADANE REZULTATY

1. Zwiększenie integracji społeczności lokalnej i grup społecznych.
2. Zdiagnozowanie potrzeb i problemów oraz planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby.
3. Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów.
4. Podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych.
5. Wprowadzenie nowych form i metod pracy środowiskowej.
6. Stworzenie platformy współpracy i porozumienia lokalnej społeczności.
7. Wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące.
8. Wzrost zaangażowania instytucji oraz organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
9. Realizacja projektów inicjowanych i współfinansowanych przez lokalne społeczności.
10. Wzrost kompetencji społecznych grup defaworyzowanych.
11. Wzrost umiejętności poruszania się na rynku pracy u osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem.
12. Stały monitoring potrzeb środowiska lokalnego.
13. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych w społeczeństwie.
14. Wsparcie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji.

VIII REALIZATORZY PROGRAMU

1. Lider Programu - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali.
2. Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu.
3. Lokalny biznes.
4. Urząd Gminy w Kowali.
5. Placówki edukacyjne.
6. Policja.
7. Media.

IX ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU

Działania realizowane w ramach Program Aktywności Lokalnej będą finansowane z następujących źródeł:

1. Środki unijne – Program Operacyjny Kapitał Ludzki – projekty systemowe dla ośrodków pomocy społecznej.
2. Środki własne gminy.
3. Środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych (donatorów, pozyskiwane w innych konkursach projektowych).
4. Sponsorzy.

X EWALUACJA PROGRAMU.

Monitoring i ewaluacja odbywać się będzie systematycznie w trakcie trwania programu na potrzeby zarządzania oraz podejmowania. Celem bieżącego monitoringu będzie:

- pomiar osiąganego postępu w programie i porównywanie go z założonym planem
- wskazanie na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących.

Na zakończenie programu w 2010r. zostanie przeprowadzona ewaluacja działań środowiskowych. Ocena końcowa stwierdzająca osiągnięcie oczekiwanych rezultatów rozpocznie nowy etap działań środowiskowych, pozbawionych regularnej dotacji ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Prowadzenie dalszej działalności będzie bazowało na kreatywności, poczuciu odpowiedzialności, sile samoorganizacji i faktycznemu

zapotrzebowaniu mieszkańców Rudy Małej i Dąbrówki Zabłotniej. Jednocześnie zostanie przeprowadzona diagnoza innych rejonów gminy w zakresie potrzeb i zasobów.

Zarówno ocena jak i ewaluacja programu /w odpowiedzi na pytanie, czy program osiągnął zakładane cele/ następować będzie każdorazowo po zakończeniu realizacji projektu w odniesieniu do zakładanych rezultatów /najpóźniej na koniec roku kalendarzowego/. Dokonuje jej instytucja realizująca projekt.

Na koniec okresu programowania zostanie dokonane podsumowanie i ocena efektywności Programu Aktywności Lokalnej w postaci raportu końcowego opracowanego przez zespół realizatorów programu. Wskazane zostaną także metody i kierunki działań, które powinny być kontynuowane w latach następnych.

